

Sijoittamalla uusi päiväkotirakennus tontin reunaan kiinni saatiin pienen tontin pinta-ala hyödynnettyä tehokkaasti. Pihan keskipisteenä on maanpohja-aineista rakennettu taideteos, joka on leikki- ja kokoontumispaikka. Kuva: Matti Hämäläinen

Monipuolinen piha tuo iloa ja laatua lasten arkeen

teksti: MINNAMARIA KOSKELA

Kenttäduden päiväkoti Hyvinkäällä on edelläkävijä niin ympäristöystävällisen päiväkotirakentamisen kuin innovatiivisen pihasuunnittelun saralla. Sen keskipisteenä on leikkittävä taideteos, joutsen-hahmo lumpeineen.

Tulkoon syksy ja sateet! Toisin kuin monissa muissa päiväkodeissa ei Hyvinkään Kenttädudulla olla huolissaan kuraista pihasta. Päinvastoin. Vedellä ja hiekalla saa tämän päiväkodin pihalla leikkiä. Jopa vesirännien syöksytorvet on mitoitettu niin, että lapset ylettyvät ottamaan niistä vettä ämpäreihinsä!

– Tilaja halusi minimoida lasten vaatteiden ja kenkien mukana sisälle menevän kuran määrän. Siksi pintamateriaalina käytettiin kei-nonurmea ja turva-alustaa. Hiekkaa on ainoastaan hiekkalaatikoissa, päiväkodin pääsuunnittelija Juha Laine kertoo.

Kesällä 2017 valmistuneen Kenttäduden päiväkodin pihan viher-rakentamisesta vastasi Viherpojat Oy. Yrityksen toimitusjohtaja Anssi Koskelan mukaan päiväkotimiljöössä kei-nonurmi on hyvä vaihtoehto aidoille nurmille.

– Aidot nurmikot ovat yleensä hienoja siinä vaiheessa kun pihat luovutetaan käyttöön, mutta kuukauden kuluttua niitä ei välttämättä enää tunnista samaksi. Päiväkotikohteissa pitäisi aina miettiä miltä kohde näyttää vuoden kuluttua, Koskela pohtii.

Kenttäduden päiväkodin ulkoilualueen kei-nonurmi- ja turvamateriaalipintojen toteuttamisesta vastasi Panu Pajunen Oy. Piha on nyt ollut käytössä vuoden ajan eikä sen pintoja ole toistaiseksi jouduttu paikkailemaan.

– Kei-nonurmien käyttö päiväkotien pihoilla on vähitellen yleisty-

mässä. Niitä on olemassa useita tyypejä. Päiväkodeissa käytetään hiekkatäytteistä kei-nonurmea, jonka nukka on lyhyttä ja kulutusta kestävä, toimitusjohtaja Panu Pajunen kertoo.

Piha rakennuksen käyntikorttina

Laineella on monen vuosikymmenen ajalta kokemusta päiväkotien ja niiden pihojen suunnittelusta. Hänen ja kahden muun osakkaan Hämeenlinnassa sijaitsevassa Arkkitehtitoimisto RCo Oy:ssä on suunnitellut päiväkotia Hyvinkään, Hämeenlinnan ja Tampereen seuduille. Päiväkotien pihoihin liittyy haasteita, sillä niiden on oltava sekä kulutusta kestäviä että leikkiin ja liikkumiseen innostavia.

Laineen mielestä päiväkodit ovat kiinnostavia suunnittelukohteita, sillä niissä korostuu toiminnallisuus ja fyysisyys.

– Päiväkodeissa toiminnallisuus on vielä tärkeämpää kuin kouluissa. Sisä- ja ulkotilojen väliset yhteydet korostuvat, joten niiden tulee toimia saumattomasti. Nykyisin päiväkoteihin tullaan pihan kautta sisään, joten siinäkin mielessä ne ovat tärkeitä. Piha on ikään kuin rakennuksen käyntikortti.

Toiveena taivaaseen asti ulottuvat tikkaat

Kenttäduden päiväkoti sijaitsee Hyvinkään keskustan lähellä korttelissa, jossa lapsia on hoidettu kohta jo lähes sadan vuoden ajan. 1920-luvulta lähtien siinä toimi Lastentalo-niminen hoitopaikka Vil-

latehtaan työntekijöiden lapsille ja myöhemmin 1960-luvulla siihen rakennettiin kunnallinen päiväkotiki ja neuvola. Lastentalo tuhoutui tulipalossa, ja päiväkotiki ja neuvola purettiin pois uuden rakennuksen tieltä, sillä ahtaaksi käyneen päiväkodin laajentaminen ei ollut pienen tontin takia mahdollista.

Uudesta päiväkodista haluttiin tehdä mahdollisimman suuri, sillä hoitopaikkojen tarve Hyvinkään keskustan läheisyydessä on viime vuosina kasvanut. Yksikkö mitoitettiin 200 lapselle, mutta perheiden erilaisista hoitotarpeista johtuen samaan aikaan hoidossa on yleensä noin 180 lasta. Kenttäkatu on Hyvinkään suurin päiväkotiki.

Ennen kuin rakennuksen ja sen pihan suunnittelu aloitettiin, kysyttiin lapsilta heidän toiveistaan uuteen päiväkotikiin liittyen. Lapset piirsivät kuvia siitä, mitä he uudelle pihalle toivoivat.

– Listalla oli muun muassa trampoliini, mutta Suomen säistä johtuen sijoitimme sen sisätiloihin. Taivaaseen asti ulottuvat tikkaat olivat myös toiveena. Niiden sijaan isojen pihalle hankittiin melkein yhtä korkea kiipeilyteline, Kenttäkadun päivähoiton johtaja Päivi Paa-sonen kertoo nauraen.

Suomen ensimmäinen Joutsenmerkin saanut päiväkotiki

Päiväkodin rakennuttajana toimi Hyvinkään kaupunki, joka on strategiassaan sitoutunut noudattamaan kestäväen kehityksen periaatteita. Hyvinkää kaupunkia hankkeessa edusti vastaava rakennuttaja Hannele Salonen. Urakoitsijaksi valittiin Teijo Talot Oy, joka tunnetaan sekä moduulirakentamisesta että ekologisten materiaalien ja työtapojen käyttämisestä. Monella tapaa vaativa projekti onnistui hienosti ja Kenttäkadun päiväkodille myönnettiin pohjoismaainen ympäristösertifikaatti Joutsenmerkki. Suomessa on noin kymmenen rakennus-

ta, joille Joutsenmerkki on myönnetty. Näistä ainoastaan yksi on päiväkotiki.

Kenttäkadun päiväkodin ulkoilualue koostuu yhdestä pihasta, joka on jaettu aidoilla kolmeen alueeseen, jotka on varustettu eri-ikäisten lasten taitotasojaa vastaavilla leikkivälineillä. Yhdellä on selvästi muita haastavampia välineitä ja se on tarkoitettu esikoululaisille. Keskipiha on tarkoitettu 3–5 -vuotiaalle ja siinä on pesäkeinuja, hiekkalaatikko ja kiipeilytelineitä. Pienten pihalla on vauvakeinut, katettu hiekkalaatikko ja kiipeilyteline liukumäkineen.

Kestäväen kehityksen periaatteita noudatettiin myös pihan suunnittelussa. Leikkivälineet on valmistettu puusta ja pihan kasvillisuus, eli puut, pensaat ja siirtovarvikot ovat kotimaista alkuperää. Leikkivälineet tilattiin Piresma Oy:ltä.

Pihojen välillä on asfaltilla päällystetyt kulkureitit, joilla isommat lapset voivat pyöräillä ja hyppiä ruutua. Keskellä ulkoilualuetta on päiväkodin tunnusmerkki joutsen-hahmo ympäristöineen.

Prosenttiperiaatteella taidetta päiväkotikiin

Hyvinkään kaupunki noudattaa prosenttiperiaatetta, jonka mukaan yksi prosentti rakennuksen rakennuskustannuksista kanavoidaan taiteeseen. Periaatteen avulla taidetta on hankittu myös päiväkotikiin. Suurin osa niistä on kooltaan pieniä, ja ne on sijoitettu sisätiloihin. Kenttäkadun Joutsen on mittakaavaltaan näyttävä ja se on sijoitettu keskelle päiväkodin pihaa.

Taideteos tilattiin ympäristötaiteilija Kaisa Berryltä. Projektissa oli myös mukana maisema-arkkitehti Maija Gulin suunnittelutoimisto Berry Creative Oy:stä. Taidesuunnitelmassa esitettiin, että pihalle valmistettaisiin turva-alustana käytettävästä kumimurskeesta toimin-

Koska pihan keskipisteenä on värikäs taideteos, haluttiin pihan yleisvärityksestä luonnonmukainen. Väreinä on käytetty vihreän ja ruskean eri sävyjä. Puset maalaamattomat leikkivälineet toimitti Piresma Oy. Kuva: Henri Sinisalmi

Pihalla on keino nurmen ohella myös aitoa nurmea. Alueet on rajattu betonisilla reunatiilillä. Pihalle on istutettu perinteisiä suomalaisia puita, kuten rauduskoivua ja pihlajaa. Kuva: Henri Sinisalmi

nallisia eläinhahmoja, joiden päällä lapset voisivat leikkiä. Projektin edetessä suunnitelma yksinkertaistui ja usean eläimen sijaan päätettiin tehdä vain yksi. Hahmoksi valikoitui Hyvinkään lintuvesissä pesivä joutsen.

– Hyvinkään päiväkodit pihoineen ovat minulle tuttuja, sillä olen perheineni asunut kaupungissa ja lapseni ovat olleet päivähoidossa siellä. Äitinä ja ympäristötaiteilijana haluan tuoda päiväkotiarkeen laatua ja iloa. Toiminnallinen taideteos aktivoi lapsia leikkiin. Lasten kokemukseen ja mittakaavaan pitäisi kiinnittää enemmän huomiota, Berry kertoo.

Kunta tuo metsän henkeä kaupunkipihalle

Vaikka pihan viherrakentamisesta vastanneella Viherpojilla on paljon kokemusta päiväkotien ja koulujen pihojen toteuttamisesta, oli kyseinen hanke monella tapaa ainutlaatuinen.

– Oli hienoa, että Hyvinkään kaupunki päätti satsata päiväkotirakennuksen ohella myös sen lähiympäristöön. Erityisyyttä pihaan tuo taideteos. Myös leikkivälineet poikkeavat tavanomaisista. Joutsenmerkin mukaisesti ne on valmistettu ympäristöystävällistä materiaaleista ympäristöystävällisillä tavoilla, Viherpoikien Koskela kertoo.

Leikkivälineet ovat myös muodoiltaan ja väritykseltään mahdollisimman luonnonläheisiä. Niitä ei ole maalattu, vaan ne on pintakäsitelty suoja-aineilla. Puun oma väri sopii hyvin yhteen vihreän keino nurmen ja turva-alustan kanssa. Näiden ohella vihreää on myös penssaissa, puissa ja metsänpohjakaasveissa.

– Tontti on aurinkoinen ja hiekkapohjainen, joten sinne valittiin kuivan ja karun paikan kasvustoa, kuten kanervaa, puolukkaa ja mustikkaa. Kuntaa on hetivalmis ja helppohoitoinen. Ensimmäisen kasvukauden aikana sitä pitää muistaa kastella säännöllisesti, Johanna Soukkio Viherpojista kertoo.

Lapset nauttivat siitä, että leikkien lomassa he voivat napata suuhunsa kourallisen metsämarjoja. Kunta tuo metsän tunnelmaa kaupunkipihalle. ■

Viitetiedot:
www.berrycreative.fi
www.nomac.eu
www.rco.fi
www.teijotalot.fi
www.viherpoijat.fi

Kirjoittaja on freelancer.

Pihan suunnittelussa noudatettiin kestävän kehityksen periaatteita. Sekä leikkivälineet että kasvit ovat suomalaista alkuperää. Mustikan, puolukan ja kanervan varvut tuovat metsän tunnelmaa kaupunkipihalle. Kuva: Henri Sinisalmi

Näyttävä taideteos maanrakennusaineista

Kenttökadun Joutsen on esimerkki taideteoksesta, jonka lopputulos on näyttävä, vaikka sen materiaalina on käytetty arkista kumi-rouhetta. EDP-mursketta käytetään leikkipaikkojen turva-alustoina. Yleensä materiaalia käytetään tasaisten ja loivien pintojen päällystämiseen, mutta kyseisessä projektissa sitä käytettiin veistoksellisten muotojen toteuttamiseen.

– Joutsenen muotoa tutkittiin muovailamalla muovailuvahasta 1:100 pienoismalli. Teos koostuu kahdesta kummusta, päästä ja var-
talosta. Niiden sopivaa jyrkkyyttä ja korkoa tutkittiin vielä työmaalla. Kaikessa piti tietenkin ottaa huomioon turvallisuusstandardit, Kai-

sa Berry kertoo.

Taideteoksen toteutti päiväkodin keinonurmipinnoista ja turva-alustoista vastannut Panu Pajunen Oy.

– Tehtävä oli mielenkiintoinen ja kolmiulotteisuuden takia vaativa. Pystymme päällystämään 400 neliometriä tasaista pintaa yhden vuorokauden aikana. Joutsen on kooltaan noin 80 neliometriä ja siinä kesti kolme päivää. Poikkeuksellista projektissa oli myös se, että suunnittelijat olivat läsnä myös työmaalla, Panu Pajunen pohtii. Kuvat: Kuvatoimisto Kuvio